

Međunarodni dan akreditacije

AKREDITACIJA:

OSNAŽIVANJE SJUTRAŠNJICE I OBLIKOVANJE BUDUĆNOSTI

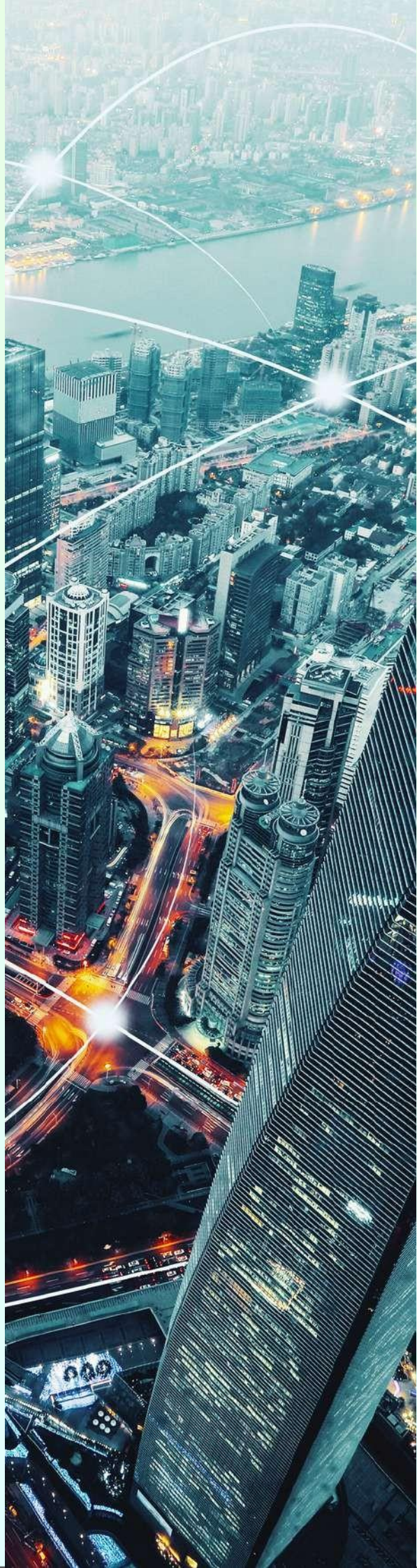
9 JUNE 2024

#WAD2024

SADRŽAJ

Okvir za uspostavljanje povjerenja u svijetu podložnom promjenama	3
Podrška inovacijama i tehnološkom napretku	4
Podrška sajber bezbjednosti i privatnosti – Upravljanje rizikom u povezanom svijetu	5
Studija slučaja: Sajber zaštita nadležnih organa u Španiji	5
Stvaranje uslova za razvoj novih i digitalnih tehnologija	6
Studija slučaja: Povjerenje u medijske sadržaje u Zapadnoj Africi	7
Studija slučaja: Nova era pametnog ispitivanja u građevinskoj industriji Hong Konga	8
Upravljanje dinamičnom agendom ESG	9
Podrška raznolikosti i inkluziji, promovisanje fer praksi u organizacijama	10
Studija slučaja: Podrška rodnoj ravnopravnosti u Italiji	10
Studija slučaja: Podrška izboru zdravije hrane u Indiji	11
Podrška tranziciji ka cirkularnoj ekonomiji	12
Studija slučaja: Efikasno korišćenje vode u Meksiku	13
Studija slučaja: Podrška Jordanu u zalaganju za čistu energiju	14
Transparentna i etična upotreba vještačke inteligencije	15

AKREDITACIJA

Osnaživanje sutrašnjice i oblikovanje budućnosti

Okvir za uspostavljanje povjerenja u svijetu podloznom promjenama

Globalna ekonomija nastavlja da se suočava sa izazovima kao što su inflacija, slabi ekonomski rast, ekonomija fluktuacija, prepreke u trgovini i ubrzane klimatske promjene. Uporedo sa tim, tehnološki napredak i promjene u ponašanju potrošača dovode do stalnih promjena na globalnom tržištu.

Tema ovogodišnjeg Svjetskog dana akreditacije, Akreditacija: Osnaživanje sutrašnjice i oblikovanje budućnosti upravo odražava ovaj globalni trend. Ona ističe da akreditacija može pozitivno uticati na postojeće izazove i prilike, u aspektima života koji se kreću od digitalizacije i novih tehnologija pa sve do principa održivosti.

Akreditacija već decenijama predstavlja osnovni stub društvene sigurnosti, od samih početaka koji se vezuju za metrologiju i kalibraciju kroz koje se gradilo povjerenje u tačnost i sledljivost mjerenja, do usluga ispitivanja u cilju zaštite potrošača i državnih resursa. Akreditacija danas predstavlja okosnicu povjerenja u gotovo svim aspektima svakodnevnog života.

Podrška inovacijama i tehnološkom napretku

Inovacije su prepoznate kao ključni pokretač poslovnog rasta i preduslov nacionalne produktivnosti, ekonomskog rasta i društvenog razvoja. Standardi i akreditovano ocjenjivanje usaglašenosti, sa više aspekata, imaju značajnu ulogu u pružanju podrške tehnološkoj evoluciji.

Prije svega, njihovom upotrebom izbjegava se potreba za „ponovnim izumom točka“ čime se poslovnim subjektima omogućava da se oslone i kotriste već provjerena rješenja, odnosno da izbjegnu dodatno ulaganje napora ili suvišan rad u procesu razvoja proizvoda. Osim toga, kroz rast povjerenja potrošača i uspostavljanje i širenje mreža oni djeluju i kao faktor za ubrzanje poslovanja i razvoj tržišta. Tehnološke promjene i njihova komercijalna primjena ubrzavaju se kroz proces razmjene informacija i usvajanje zakonodavnog okvira kojim se uklanjaju tehničke barijere u trgovini.

Međutim, sa novim tehnologijama dolaze i nove prijetnje i izazovi u upravljanju. Sve veće oslanjanje i upotreba umreženih uređaja podrazumijeva prijetnju od sajber napada, dok napredak u tehnologijama vještačke inteligencije (AI) uključuje i rizike od krivotvorenih sadržaja (deepfakes) ili povrede privatnosti. Uz sve veće obaveze kompanija da izvještavaju o rezultatima uticaja koji imaju na životnu sredinu, o njihovoj društvenoj odgovornosti i savjesnom korporativnom upravljanju (ESG), postavlja se pitanje kako možemo imati povjerenja u vjerodostojnost tvrdnji u vezi sa održivosti unutar lanca snabdijevanja?

U savremenom poslovnom okruženju, koje je dinamično i podložno kontinuiranim promjenama, akreditacija i ostali elementi infrastrukture kvaliteta nastoje da održe agilnost i fleksibilnost, dok istovremeno moraju poštovati visoke standarde u pogledu njihove uloge u uspostavljanju zahtjeva i ocjenjivanju usaglašenosti sa istim. Alati poput IAF CertSearch (<https://www.iafcertsearch.org/>) daju primjer kako se oblast ocjenjivanja usaglašenosti prilagođava digitalizaciji i odgovara na potrebe zainteresovanih strana. Ova globalna baza podataka akreditovanih sertifikata iz oblasti sistema menadžmenta omogućava korisnicima da brzo izvrše provjeru da li je neki sertifikat validan i da li je neko sertifikaciono tijelo koje izdaje te sertifikate akreditovano prema referentnom standardu.

Podrška sajber bezbjednosti i privatnosti–Upravljanje rizikom u povezanom svijetu

Prijetnje u oblasti sajber bezbjednosti su sve veće i organizacije se suočavaju sa velikim izazovima u nastojanju da se zaštite od sve učestalijih i sofisticiranijih sajber napada.

Prelazak na usluge u oblaku (cloud-based services), veća interpovezanost uređaja i porast obrade podataka nameće obaveze organizacijama da upravljaju novim digitalnim rizicima, sigurnošću i operativnom pouzdanošću. Umrežene Internet stvari (IoT) postaju sve popularniji i predstavljaju dodatne izazove u vezi sa sajber bezbjednosti. Ovi proizvodi često su povezani sa internetom i mogu prenositi osjetljive podatke. Stoga je veoma važno inovirati rješenja za sajber bezbjednost kako bi se zaštili sami uređaji ali i podaci koje oni sadrže.

U eri povezanosti i velikog obima podataka, zaštita privatnosti potrošača predstavlja još jedan veliki izazov za organizacije. Zbog samog uticaja koje može imati na društvo, sajber bezbjednost je postala tema koja zahtijeva dalje usklađivanje. Na primjer, u Evropi se zaštita privatnosti reguliše Opštom uredbom o zaštiti podataka o ličnosti (GDPR) kojom se štite privatni podaci potrošača (<https://gdpr-info.eu>). Uredbom se pooštavaju kontrole nad organizacijama koje raspoložu podacima građana Evropske unije (EU) i predviđaju se značajne kazne u slučaju nepoštovanja propisa.

U cilju reagovanja na navedene prijetnje, razvijene su akreditabilne šeme sertifikacije kako bi se organizacije zaštilile od spoljašnji prodora, nepoštovanja odredbi, narušenog ugleda i poremećaja u poslovanju. Sertifikacione šeme zaštite podataka i sajber bezbjednosti omogućavaju organizacijama da implementiraju sveobuhvatne procese zaštite podataka, spriječe potencijalne sigurnosne prijetnje, zaštite privatnost korisnika i podatke koji su od ključnog značaja. Usvajanjem odnosnih standarda i sprovođenjem akreditovanih postupaka sertifikacije u skladu sa njima, organizacije mogu da garantuju korisnicima i potrošačima da će njihovi podaci i privatnost biti bezbjedni.

Studija slučaja Sajber zaštita nadležnih organa u Španiji

Organi javne uprave u Španiji i svi privatni operateri koji imaju namjeru da pružaju usluge državnim organima moraju posjedovati sertifikat Nacionalnog okvira za bezbjednost (ENS). Organizacije predhodno moraju da dokažu da zadovoljavaju principe, zahtjeve i preduzimaju mjere koje su neophodne za zaštitu informacija, kontinuitet poslovanja i kontrolu pristupa.

Da bi se obezbijedilo povjerenje u uspostavljenu šemu sertifikacije, sertifikate izdaju akreditovana sertifikaciona tijela. Ovaj program je imao uticaja na privatne kompanije, kao i na španski državni sektor, pri čemu su kompanije poput Microsoft, Google, Telefónica, Cisco Systems, Vodafone, Orange, KPMG, Deloitte, Salesforce, EY, Zoom i Canon dobile odgovarajući ENS sertifikat.

Više informacija dostupno je na sljedećem linku: <https://publicsectorassurance.org/case-study/accredited-certification-on-cybersecurity-amust-to-provide-services-to-spanish-public-administration/>

Stvaranje uslova za razvoj novih i digitalnih tehnologija

Inovativne tehnologije uglavnom potiču iz privatnog sektora, češće nego iz organa koji su nadležni za infrastrukturu kvaliteta. Međutim, standardi i akreditacija imaju značajnu ulogu u tome da nove tehnologije učine dostupnim, tako da ih poslovni subjekti i ostali krajnji korisnici mogu prihvatiti sa značajnim povjerenjem. Time oni omogućavaju da nove tehnologije postanu raspostranjene i prihvatljive, bilo da su u pitanju održivost, Internet stvari (IoT), blokčejn ili računarstvo u oblaku (cloud computing). Akreditacija daje širok spektar benefita, od isključivanja potrebe za ulaganjem dodatnih napora u cilju usklađivanja, pa sve do smanjenja potrebe za posredovanjem trećih strana.

Na primjer, blokčejn djeluje kao metod zaštite od manipulacije podacima, čime se omogućava pouzdanost digitalnog zapisa. On obezbjeđuje zajednički registar koji se ažurira putem peer-to-peer replikacije, a koji se validuje od svih uključenih strana prilikom svake pojedinačne transakcije, umjesto da akteri u lancu snabdijevanja vode svoje posebne zapise. Blokčejn omogućava širok spektar benefita, od smanjene potrebe za učešćem posrednika do povećane efikasnosti usljed nepostojanja obaveze usklađivanja. Međutim, uvođenjem novih tehnologija javljaju se novi rizici za njihove korisnike i tržište uopšte. Da bi blokčejn bio efektivan, potrebno je osigurati valjano upravljanje. Na primjer, identitet učesnika se mora verifikovati kako bi se obezbijedila njihova odgovornost, a procesi unosa podataka i interfejsi moraju biti verifikovani kako bi se vršila kontrola da li se podaci pravilno bilježe.

Akreditovano ocjenjivanje usaglašenosti već pruža garanciju povjerenja u kvalitet robe i usluga u oblastima gdje je usvojena tehnologija blokčejna. Prehrambena industrija koristi tehnologiju blokčejna kako bi se omogućilo sprovođenje međunarodnih standarda u lancu snabdijevanja. Od podataka o laboratorijskim ispitivanjima, preko uzorkovanja i kontrolisanja unutar šema verifikacije hrane, tehnologija blokčejna omogućava kontinuiran i praktičan način pristupa informacijama u svim fazama životnog ciklusa proizvoda - od poljoprivrednog gazdinstva do trpeze. Osim što doprinose ublažavanju rizika, podaci dobijeni u svakoj fazi lanca snabdijevanja mogu se koristiti za unapređenje produktivnosti i kvaliteta, kao i za rješavanje izazova na nivou cijele prehrambene industrije.

Primjena standarda i akreditovanog ocjenjivanja usaglašenosti pomaže organizacijama u usvajanju ekoprihvatljivijih praksi čime se obezbjeđuje da se zahtjevi ispunjavaju kao i da su tvrdnje pouzdane. Akreditovana ocjenjivanja usaglašenosti daju potvrdu o usklađenosti sa zahtjevima koji se odnose na očuvanje životne sredinu.

Internet stvari (IoT) je revolucionarna tehnologija koja ima potencijal da dovede do transformacije poslovanja i društva. Umrežavanje kojim se omogućava povezivanje uređaja i razmjena podataka sa drugim IoT uređajima i kladom, uz korišćenje na primjer senzora i softvera, omogućava preduzećima da efikasnije posluju, da unaprijede svoje usluge, da razvijaju interno poslovanje i proces donošenja odluka. Međutim, ove inovacije podrazumijevaju određene izazove kao što su na primjer nedostatak usklađivanja industrije u pogledu standardizacije i interoperabilnosti ili problemi vezani za sigurnost i zaštitu privatnosti. Poslovni subjekti traže rješenja kojima će dokazati da su njihovi proizvodi sigurni za upotrebu i da su prateći sajber rizici minimalni, dok potrošači zahtijevaju proizvode kojima mogu vjerovati. Laboratorije za ispitivanje se sada akredituju za sprovođenje ispitivanja koja garantuju efikasnu sajber bezbjednost pametnih i povezanih uređaja. Uređaji se ispituju u pogledu njihove funkcionalnosti, interoperabilnosti i sigurnosti.

Studija slučaja: Povjerenje u medijske sadržaje u Zapadnoj Africi

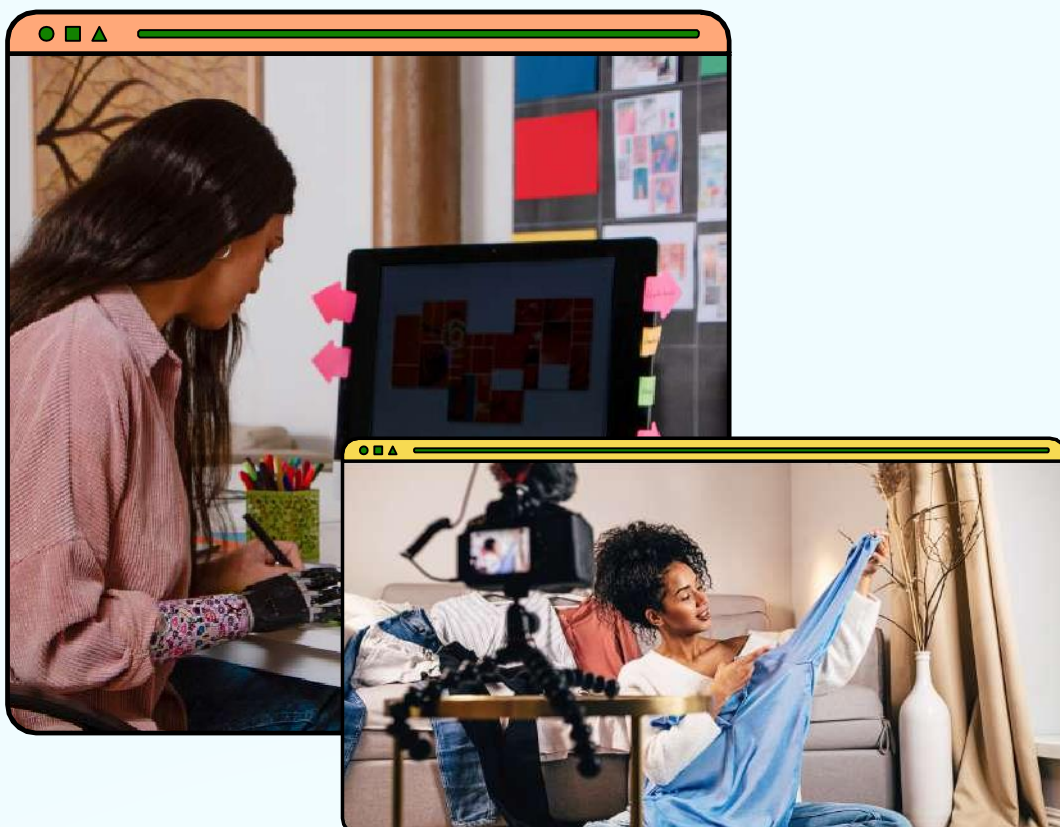
Povjerenje u sadržaje koji se objavljuju na internetu predstavlja otvoreno pitanje sa kojim se suočavaju društva u mnogim državama. U Zapadnoj Africi, standard Inicijative za povjerenje u novinarstvo (JTI) ima za cilj da osigura da medijski sadržaji budu pouzdani, naročito oni koji se objavljuju na društvenim mrežama. Istinost online sadržaja utiče na sve aspekte života i ima značajnu ulogu u procesu donošenju odluka koje se zasnivaju na valjanoj informacija.

Medijske kompanije mogu biti sertifikovane prema JTI standardu. Akreditovana sertifikaciona tijela uključena su u navedeni proces kako bi se postigao odgovarajući nivo ozbiljnosti i povjerenja. JTI takođe realizuje aktivnosti sa vladama država Zapadne afrike, kako bi se repozitorijum mogao iskoristiti kao osnova za dodjelu nacionalne pomoći medijima. Postoje i finansijski podsticaji namijenjeni medijskim kompanijama koji im omogućavaju da pokriju troškove sertifikacije.

Program JTI / ISO/IEC 17065 je otpočeo sa realizacijom u Sistemu za akreditaciju Zapadne Afrike (Système Ouest Africain d'Accréditation-SOAC) 2023. godine, pri čemu je prvi dokument koji se odnosio na predocjenjivanje za potrebe akreditacije u predmetnoj šemi akreditacije donešen u junu 2023. godine. U krajnjem, za JTI je od posebnog značaja da se realizuje sertifikacija što većeg broja medijskih kompanija, ne bi li se u cijelom svijetu, uključujući i Zapadnu Afriku, povećala dostupnost pouzdanih informacija.

Ova inicijativa doprinosi ostvarivanju sljedećih Ciljeva Održivog Razvoja (SDG) : SDG 1 - Svijet bez siromaštva, SDG3 - Dobro zdravlje, SDG4 - Kvalitetno obrazovanje, SDG5 - Rodna ravnopravnost, 10 - Smanjenje nejednakosti, SCG13 - Akcija za klimu, SDG16 - Mir, pravda i snažne institucije.

Više informacija dostupno je na linku: <https://publicsectorassurance.org/case-study/iaf-mla-contributes-to-the-reliability-of-media-content/>

Studija slučaja:

Nova era pametnog ispitivanja u građevinskoj industriji Hong Konga

Digitalizacija i automatizovano ispitivanje građevinskih materijala donijeli su benefite u sferi građevinarstva. Automatizovani sistemi imaju veću pouzdanost, ponovljivost, preciznost, smanjuju mogućnost ljudske greške i omogućavaju efikasniju upotrebu resursa.

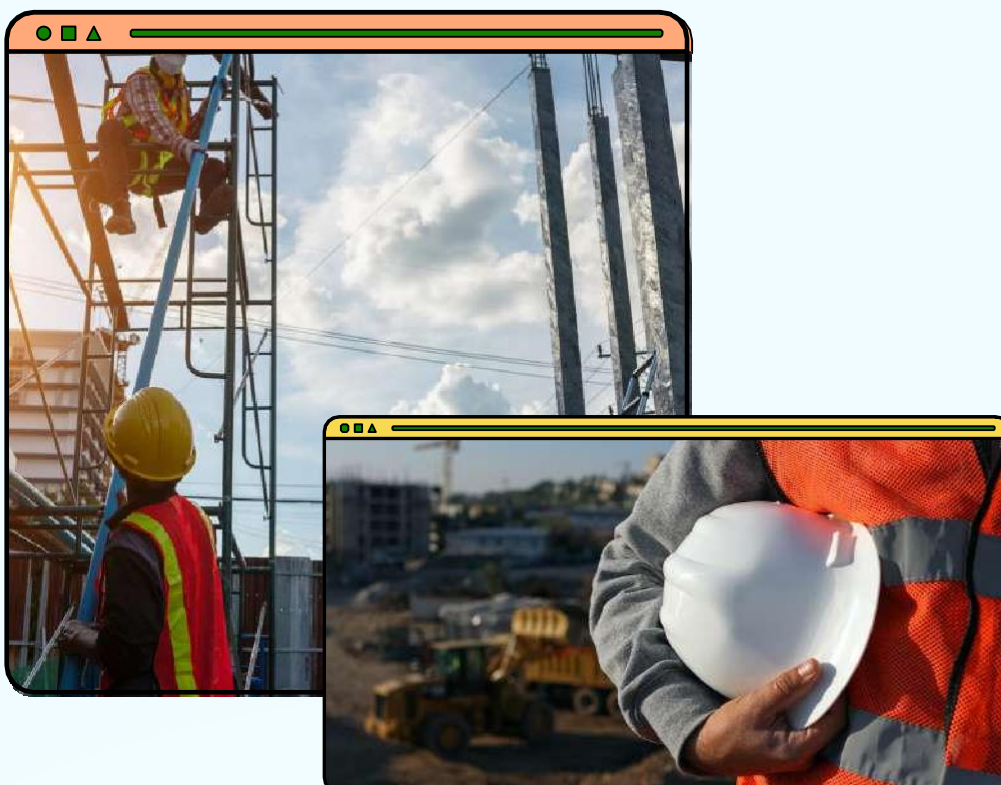
Kako bi podržali postupak digitalizacije zapisa sa gradilišta, uključujući rezultate ispitivanja usaglašenosti građevinskih materijala, Laboratorije za javne radove (PWL) koje posluju u okviru Sektora za građevinarstvo i razvoj Vlade specijalne administrativne jedinice Hong Konga (HKSAR), prešle su na izdavanje sertifikata/izvještaja o ispitivanju u elektronskom formatu. PWL svake godine obavi više od 600.000 ispitivanja. Prelaskom na elektronski format, svake godine se uštedi do 2 miliona listova papira

PWL su razvile nove automatizovane sisteme za ispitivanje betonskih kocki, čeličnih armaturnih šipki i tla. Usvajanjem niza naprednih tehnologija, uključujući visokoprecizne robotske ruke, analizu računarskim vidom i vještačku inteligenciju, procesi ispitivanja sada mogu biti potpuno automatizovani što značajno unapređuje efikasnost pružanja usluga.

Hongkonška služba za akreditaciju, sprovela je ocjenjivanje ovih inovacija kako bi se utvrdilo da li izdavanje elektronskih izvještaja o ispitivanju, kao i nedavno razvijeni automatizovani sistemi, ispunjavaju relevantne zahtjeve za akreditaciju

Ova inicijativa doprinosi ostvarivanju sljedećih Ciljeva održivog razvoja: SDG 9 - Industrija, inovacije i infrastruktura, SDG 11 - Održivi gradovi i zajednice, i SDG 13 - Klimatska akcija.

Više informacija dostupno je na linku: <https://publicsectorassurance.org/case-study/new-era-of-smart-testing-in-construction-industry/>

Upravljanje dinamičnom agendum ESG

Iako agenda zelene tranzicije, društvene odgovornosti i odgovornog korporativnog upravljanja (ESG) nije nov koncept, u prethodnom periodu je ova agenda dodatno razvijena a njena dinamika ubrzana prvenstveno zbog novog društvenog konteksta u kojem djelujemo.

Uz obiman regulatorni okvir, kompanije se takođe suočavaju sa sve većim pritiscima u pogledu izvještavanja i unapređenja rezultata koji se odnose na ESG agendu što proizilazi iz zahtjeva investitora, potreba akcionara, očekivanja potrošača i zahtjeva za smanjenje reputacionog rizika. Kompanije se dakle suočavaju sa povećanim zahtjevima i očekivanjima u odnosu na upravljanje poslovnim aktivnostima i proizvodima, u trenutku kada se čini da je društveno povjerenje u opadanju.

Sa druge strane, uvećao se i broj šema i alata koji se bave osiguranjem rezultata iz ESG agende. Međutim, mnoge kompanije nemaju dovoljno kadra koji posjeduje specijalizovane vještine u dijelu ESG, a raznolikost šema obezbjeđenja kvaliteta izaziva konfuziju i stvara jaz između očekivanja zainteresovanih strana i onoga što se zaista dešava u praksi. Zabilježeni su slučajevi tzv. eko-manipulacije (greenwashing), kada kompanije objavljuju obmanjujuće informacije o svojim rezultatima u dijelu koji se odnosi na zaštitu životne sredine. Kako bi se uspostavilo povjerenje, od suštinskog značaja su garancije koje pruža akreditovano ocjenjivanje usaglašenosti. Ono je ujedno dokaz posvećenost kompanije transparentnom praćenju napretka u odnosu na svoje uspostavljene ciljeve i vrijednosti.

Globalna infrastruktura kvaliteta razvila je mnoge alate za uspostavljanje povjerenja na tržištu i može ponuditi rješenja za zadovoljenje potreba korisnika u oblasti ESG. Komitet Međunarodne organizacije za standardizaciju koji je nadležan za ocjenjivanje usaglašenosti (ISO/CASCO) pruža set alata (<https://casco.iso.org/toolbox.html>) za verifikaciju, prikazivanje i sertifikaciju rezultata, što doprinosi rastu povjerenja u proces izvještavanja i objavljivanja, a takođe daje i smjernice u pogledu najboljih praksi i metoda za kontinuirano unapređenje poslovanja u odnosu na agendu ESG.

Akreditovana sertifikaciona tijela saraduju sa kompanijama kako bi im pomogla da identifikuju probleme u poslovanju i preduzmu održivije akcije. To se realizuje kroz verifikaciju rezultata zasnovanu na analizi podataka, razmatranje lanca snabdijevanja i naučno zasnovanog ocjenjivanja koji pružaju objektivne dokaze da kompanije smanjuju stopu emisija. Navedene aktivnosti, omogućavaju kompanijama da ispune zahtjeve predviđene regulativama EU kao što su Evropski zeleni plan, Uredba o objavama povezanim sa održivosti u sektoru finansijskih usluga (SFDR), EU Taksonomija, Direktiva o izvještavanju o korporativnoj održivosti (CSRD) i Direktiva o dubinskoj analizi korporativne održivosti (CSDDD).

Podrška raznolikosti i inkluziji, promovisanje fer praksi u organizacijama

Akreditacija pomaže organizacijama da promovišu raznolikost i inkluziju na radnom mjestu i da ostvare usklađenost sa praksama korektnog ponašanja prema zaposlenima, kao što su jednake plate i zabrana diskriminacije.

Od Australije, preko Sjedinjenih Američkih Država, do EU, donose se propisi koji tangiraju pitanja savremenog ropstva, rad djece, zaštitu ljudskih prava i fer zarada. Inicijative za različitost, jednakost i inkluziju (DE&I) postale su standardne politike na mnogim korporativnim agendama. Interna i eksterna kontrola se pooštrava, a postoji i razvijenija svijest o vrijednostima koje donosi raznolika radna snaga. Nacionalni i međunarodni standardi, poput **ISO 30415 Upravljanje ljudskim resursima - Raznolikost i inkluzija** mogu da daju podršku kompanijama na putu ka ispunjenju obaveza prema DE&I inicijativi.

Sertifikacija prema standardima poput **FSSC 24000** i **BRCGS standarda etičke trgovine i odgovorne nabavke** pruža okvir i priliku da se dokažu ostvareni rezultati.

Navedene šeme pokazuju posvećenost najboljim etičkim i društvenim praksama u poslovanju i lancu snabdijevanja verifikacijom podataka o raznolikosti, etici i ljudskim pravima.

Studije slučaja: Podrška rodnoj ravnopravnosti u Italiji

U Italiji, Odsjek za jednakost daje grantove u iznosu do 12.500 eura, kao vid podrške mikro, malim i srednjim preduzećima za akreditovanu sertifikaciju koja se odnosi na rodnu ravnopravnost. Ovi grantovi se odnose na pružanje tehničke pomoći, usluge podrške u vidu obučavanja, kao i za usluge sprovođenja postupka sertifikacije za rodnu ravnopravnost..

Sertifikaciju u skladu sa stadardom UNI/PdR 125/2022 sprovode sertifikaciona tijela koja su akreditovana od strane Italijanskog akreditacionog tijela (Accredia) prema standardu akreditacije UNI CEI EN ISO/IEC 17021-1. Predmet evaluacije uključuje kulturu i strategiju, menadžment, procese upravljanja ljudskim resursima, mogućnosti za rast i inkluziju, jednakost zarada za žene i muškarce, zaštitu roditeljstva i ravnotežu između poslovnog i privatnog života..

Od objavljivanja navedenog standarda UNI/PdR 125, naglo je porastao broj organizacija koje su dobile odnosni sertifikat, tako da je u septembru 2023. godine taj broj premašio 3.100 kompanija. Postoji 48 akreditovanih tijela za ocjenjivanje usaglašenosti koje sprovode postupak sertifikacije i izdaju odnosne sertifikate.

Ova inicijativa doprinosi ostvarivanju sljedećih Ciljeva održivog razvoja: SDG 5 - Rodna ravnopravnost i 10 - Smanjenje nejednakosti. Više informacija dostupno je na linku: <https://publicsectorassurance.org/case-study/accruited-certification-in-italy-promoting-accessibility-in-tourism-and-sports>

Studije slučaja: Podrška izboru zdravije hrane u Indiji

U nastojanju da Indiju transformiše u naciju bez trans masti, Uprava za bezbjednost i standarde hrane u Indiji (FSSAI) kao regulatorno tijelo koje kontroliše bezbjednost hrane u državi, sprovela je sveobuhvatno istraživanje na nivou cijele Indije kako bi utvrdila prisustvo trans masti u različitim kategorijama prehrambenih proizvoda. U okviru ove inicijative, FSSAI je djelovala u partnerstvu sa Savjetom za kvalitet Indije (QCI), vrhovnim organom za akreditaciju i promociju kvaliteta u Indiji, u cilju sprovođenja nepristrasnog i temeljnog istraživanja tržišta o trans mastima i zastupljenosti akrilamida u različitim uzorcima hrane.

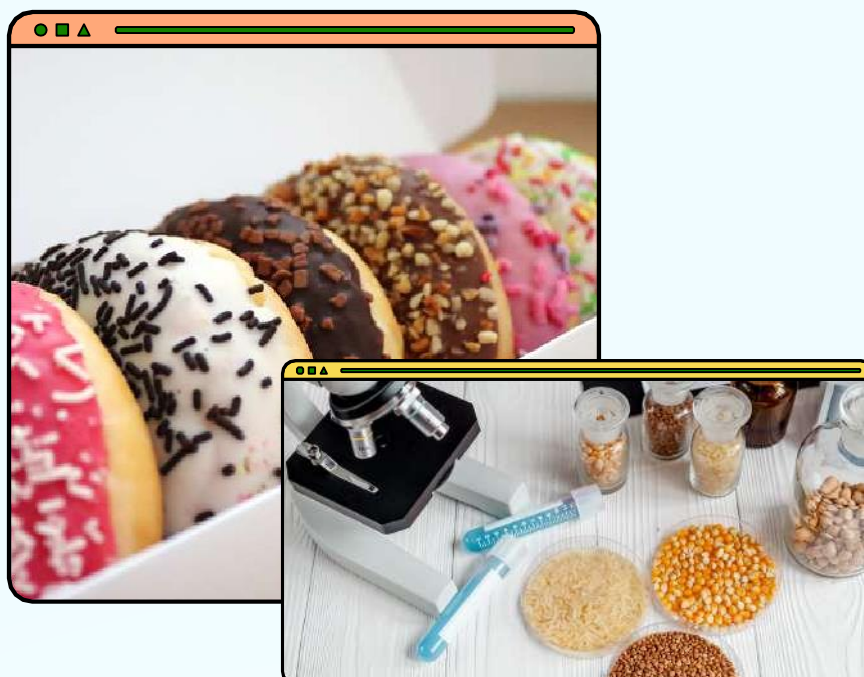
Više od 6.000 uzoraka pakovanih prehrambenih proizvoda prikupljeno je iz raznih izvora, koji su uključivali prodavnice, hipermarkete i prodavnice prehrambenih proizvoda. Proces selekcije podrazumijevao je nasumično i reprezentativno uzorkovanje iz raznih slojeva tržišta hrane.

Svi uzorci su prošli analizu sadržaja trans masti, dok je oko polovine uzoraka takođe dodatno analizirano i na ukupan sadržaj akrilamida. Kako bi se očuvao integritet istraživanja, uzorci su prikupljeni i analizirani od strane tijela za ocjenjivanje usaglašenosti akreditovanih od strane Nacionalnog akreditacionog odbora za sertifikaciona tijela (NABCB) i Nacionalnog odbora za akreditaciju laboratorija za ispitivanje i kalibraciju (NABL), čime je obezbijedena tačnost i pouzdanost rezultata istraživanja.

Istraživanje, bazirano na pouzdanim podacima ispitivanja garantovanih akreditacijom, pomoglo je u targetiranju određenih grupa prehrambenih proizvoda i država u Indiji kako bi se postigao cilj eliminisanja industrijski proizvedenih trans masti u hrani.

Ova inicijativa doprinosi sljedećim Ciljevima Održivog Razvoja: SDG 2 - Svijet bez gladi, SDG 3 - Dobro zdravlje, SDG 15 - Život na zemlji i SDG 17 - Partnerstvom do ciljeva.

Više informacija dostupno je na linku: <https://publicsectorassurance.org/case-study/building-national-trust-by-ensuring-food-safety-and-quality-through-accredited-conformity-assessment-bodies/>

Podrška tranziciji ka cirkularnoj ekonomiji

Današnja globalna ekonomija se sve više udaljava od koncepta „linearnosti” i prelazi na koncept „cirkularnosti” kojim se životni ciklus proizvoda produžava a količine otpada smanjuju na najmanju moguću mjeru.

Cirkularna ekonomija doprinosi ublažavanju klimatske krize i čini planetu održivijom i otpornijom. Ona postiže mjere koje umanjuju zagađenje i otpad, produžavaju životni vijek proizvoda i omogućavaju dijeljenje prirodnih resursa. Ona obuhvata sve faze lanca snabdijevanja od proizvodnje do potrošnje (uključujući popravku, prepravku, upravljanje otpadom i sekundarnom sirovinom koja se ponovo uvodi u proces). U tom smislu, akreditacija ima ključnu ulogu u pružanju garancija da su ispunjene naznačene potrebe i očekivanja.

Akreditacija je od izuzetnog značaja za robusnost cirkularnosti, pri čemu se misli na bezbjednost, efikasnost, popravljivost, trajnost, nadogradivost, reciklabilnost i stavljanje u ponovnu upotrebu. Akreditovano ocjenjivanje usaglašenosti nudi niz alata koji se mogu iskoristiti za pružanje potrebnih garancija, bilo da se radi o efikasnosti sistema upravljanja lancem snabdijevanja, deklaraciji životnog ciklusa proizvoda ili procesu obnavljanja sirovina.

Akreditovane usluge ispitivanja, mjerenja, verifikacije i validacije takođe doprinose globalnom odgovoru na posljedice klimatskih promjena i zauzimaju centralno mjesto u programima energetske efikasnosti, proizvodnji energije iz obnovljivih izvora, javnim politikama poput određivanja cijene uglja, finansiranju projekata razvoja i promovisanju rješenja sa niskim emisijama ugljenika, kao i šemama za smanjenje emisija ugljenika poput **ICAO CORSIA** (<https://www.icao.int/environmentalprotection/CORSIA/Pages/default.aspx>).

Studije slučaja: Efikasno korišćenje vode u Meksiku

Meksiko je prihvatio odgovornost za upravljanje, kontrolu i očuvanje kako kvaliteta tako i količine utrošene vode, a što je predviđeno Nacionalnim zakonom o vodama. Voda predstavlja ključni društveni, ekonomski i ekološki resurs.

Zbog problema nastalih u procesu prikupljanja podataka o stvarnoj količini utrošene vode kojom se služe potrošači, a u pojedinim slučajevima i zbog davanja netačnih podataka nadležnim organima o količini te potrošnje, nastupila je neefikasnost u upravljanju nacionalnim vodama u Meksiku.

U cilju rješavanja navedenog problema, Nacionalni program za vode u Meksiku uvodi kao obaveznu primjenu standarda **NMX-AA-179**. On propisuje da su akreditovani Integrirani pružaoci usluga (IPU) i kontrolna tijela nadležni za izbor, instalaciju i funkcionalnost brojila ili mjerenih sistema, kao i za daljinsko prenošenje podataka o mjerenjima nadležnim organima. Takođe, oni imaju i ključnu ulogu u obezbjeđivanju preciznog mjerenja količine nacionalnih voda kroz sprovođenje postupaka ocjenjivanja usaglašenosti.

Navedena državna politika, a koja se oslanja na akreditaciju, obezbijedila je tačnost u procesu prikupljanja podataka i pouzdanost u vezi sa utrošenim količinama vode, pri čemu potrošačima nije nametnula dodatne troškove koji se odnose na samo mjerenje.

Opisani postupak i rezultati doprinose ostvarivanju ciljeva održivog razvoja od strane Meksika, što bi za period do 2030. godine trebalo da doprinese značajnom povećanju efikasnog korišćenja vodenih resursa u svim sektorima i garanciju održivosti eksploatacije i snabdijevanja slatkom vodom. Ostvarivanje planiranih ciljeva doprinijelo bi smanjenju nedostatka vode i značajno umanjilo broj ljudi koji se suočavaju sa nestašicom vode.

Ova inicijativa doprinosi sljedećim Ciljevima Održivog Razvoja: SDG 8 - Dostojanstven rad i ekonomski rast, SDG 9 - Industrija, inovacije i infrastruktura, SDG 11 - Održivi gradovi i zajednice, SDG 12 - Odgovorna potrošnja i proizvodnja.

Više informacija dostupno je na linku: <https://publicsectorassurance.org/case-study/accreditation-for-the-efficient-use-of-water/>

Studije slučaja: Podrška Jordanu u zalaganju za čistu energiju

Hašemitska Kraljevina Jordan, koja je pretežno zavisna od nafte, nastoji da sve više generiše čistije i efikasnije izvore energije.

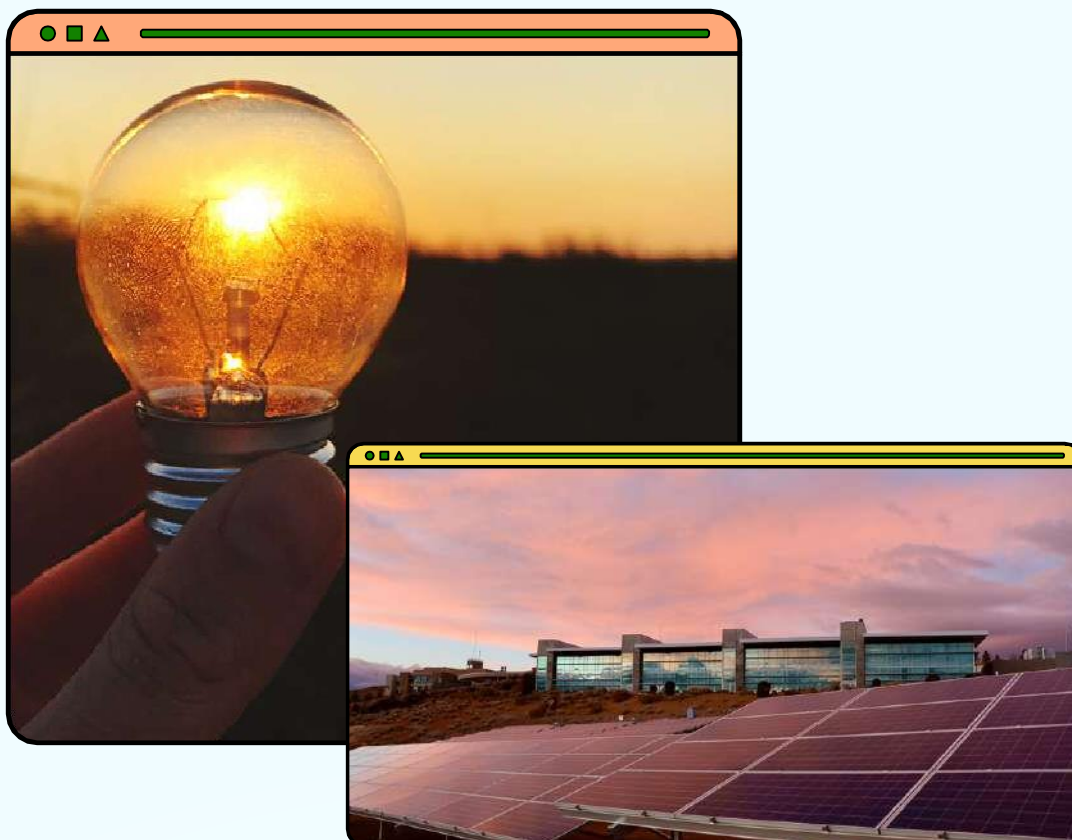
Solarna energija, kao i drugi alternativni izvori energije, do sada su u Jordanu nedovoljno eksploatisani. Solarni potencijal je veliki, jer se Jordan nalazi unutar zemljinog solarnog pojasa sa prosječnim solarnim zračenjem u rasponu od 5 do 7 KWh/m², što implicira potencijalnu proizvodnju od najmanje 1000 GWh godišnje.

Shodno tome, Kraljevina Jordan je investirala u solarni distributivni sistem za proizvodnju električne energije koja se koristi za zagrijavanje vode, posebno u domaćinstvima. Efikasnost ćelija solarnih panela potvrđena je kroz akreditovana laboratorijska ispitivanja.

Akreditovana ispitivanja daju garanciju da će ovaj izvor energije donijeti značajne uštede i efikasnost. Kao rezultat toga, veći dio populacije Jordana imaće pristup električnoj energiji iz obnovljivih izvora.

Ova inicijativa doprinosi sljedećim Ciljevima Održivog Razvoja: SDG7 - Dostupna i obnovljiva energija.

Pročitajte više na linku: <https://publicsectorassurance.org/case-study/accreditation-supporting-the-provision-of-solar-energy-in-jordan/>

Transparentna i etička upotreba vještačke inteligencije

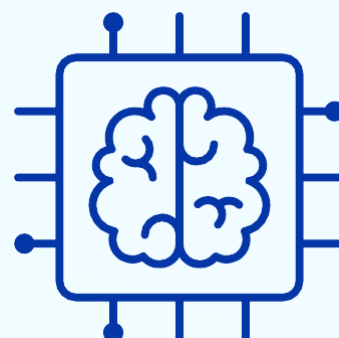
Vještačka inteligencija (AI) i mašinsko učenje već sada imaju značajan uticaj na poslovne aktivnosti i društvo u cjelini. Mogućnost analize i interpretacije ogromnih izvora podataka u samo nekoliko sekundi, autonomna vozila i dijagnostika ljudskog zdravlja na daljinu predstavljaju samo neke od značajnijih dostignuća.

Iako je namjera bila da se njenom upotrebom donesu pozitivne promjene, neodgovarajuća primjena ove tehnologije, nepostojanje kontrole i trenutni nedostatak regulatornog okvira predstavljaju rizike koji zahtijevaju odgovarajuće upravljanje.

Da bi se prevazišli ovi nedostaci, razvijen je donešen standard ISO/IEC 42001 - Informacione tehnologije - Vještačka inteligencija - Sistem menadžmenta kako bi se definisali zahtjevi za uspostavljanje, implementaciju, održavanje i kontinuirano unapređenje sistema upravljanja vještačkom inteligencijom unutar organizacija. Ovaj sistem je namijenjen organizacijama koje pružaju ili koriste proizvode, odnosno usluge zasnovane na vještačkoj inteligenciji, pri čemu se garantuje njihov odgovoran razvoj i upotreba.

Ovo je prvi međunarodni standard sistema menadžmenta vještačkom inteligencijom, koji daje značajne smjernice za ovu novu oblast tehnologije koja je podložna brzim promjenama. Standard uključuje etična razmatranja, transparentnost i kontinuirano učenje. Organizacijama svih razmjera pruža zajednički jezik i standardizovani pristup razvoju, implementaciji i upravljanju sistemima vještačke inteligencije u skladu sa njihovim ciljevima i zadacima. Osim toga, ovaj standard omogućava organizacijama da efikasno balansiraju između procesa uspješnog upravljanja vještačkom inteligencijom i inovacija.

DODATNI IZVORI

Da biste ostvarili pristup istraživanjima, studijama slučaja i prpratnim informacijama koje pokazuju na koji način državna uprava, lokalna samouprava i regulatorna tijela koriste akreditovano ocjenjivanje usaglašenosti za dostizanje pozitivnih praksi i rezultata, posjetite sljedeći link: www.publicsectorassurance.org.

Dodatne informacije i primjeri koji ilustruju kakve dobrobiti kompanijama donose standardi i akreditacija dostupni su na sljedećem linku: www.business-benefits.org/.

The ILAC Secretariat

+61 8 7092 2655

secretariat@ilac.org

www.ilac.org

[@ILAC_Official](https://twitter.com/ILAC_Official)

The IAF Secretariat

+1 (571) 569-1242

iaf@iaf.nu

<https://iaf.nu/>

[@IAF_Global](https://twitter.com/IAF_Global)

www.youtube.com/user/IAFandILAC

Napomena: Prevod teksta dokumenta priredilo je ATCG. Original na engleskom jeziku dostupan je na adresi: <https://ilac.org/news-and-events/world-accreditation-day/world-accreditation-day-archive/world-accreditation-day-2023/>